

- Νευραλγία

ΑΔΑ: ΩΩΘΩ465ΦΥΟ-ΧΕ3

INFORMATICS DEVELOPMENT AGENCY
Digitally signed by INFORMATICS DEVELOPMENT AGENCY
Date: 2015.10.12 08:24:45
EEST

* Τρίτη Διημερίδα ΣΧΕΒΕ
- Επιτερωμα η.κ.
21/10/2015

ΑΝΑΡΤΗΤΕΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 9.10.2015

ΣΤΣ Αρ. πρωτ.: Γ3δ/Δ/ΦΑΥ9/2015/Γ.Π.οικ. 77540

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
& ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΤΜΗΜΑ Δ' ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
13054
Αριθ. Πρωτ. 21-10-2015
Ημερομηνία

Ταχ. Διεύθυνση : Αριστοτέλους 17
Ταχ. Κώδικας : 101 87
Πληροφορίες : Στρ. Χατζηχαράλαμπος
: Ελ. Νησιώτη
Τηλέφωνο : 213-2161623, 1617
Φαξ : 210-5230577
E-mail : pfy@moh.gov.gr

ΠΡΟΣ : ΟΠΩΣ Ο ΠΙΝΑΚΑΣ
ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας (World Mental Health Day) _10 Οκτωβρίου 2015, με θέμα «Αξιοπρέπεια στην Ψυχική Υγεία» (Dignity and Mental Health).

- ΣΧΕΤ:** 1. Το με αριθμ. Γ3δ/ΔΦΑΥ 9 /Γ.Π./οικ. 60005/5.08.2015 έγγραφο της Δ/σης Π.Φ.Υ. και Πρόληψης, με θέμα «Καθορισμός ενιαίων διαδικασιών έκδοσης Εγκυκλίων για Παγκόσμιες και Διεθνείς Ημέρες /Εβδομάδες».
2. Το από 5.10.2015 Υπηρεσιακό Σημείωμα της Δ/σης Ψυχικής Υγείας.

Η Δ/ση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Πρόληψης, Τμήμα Δ' Αγωγής Υγείας και Πρόληψης, σε συνεργασία με τη συναρμόδια Δ/ση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας, στο πλαίσιο της **Παγκόσμιας Ημέρας Ψυχικής Υγείας (World Mental Health Day)**, όπως αυτή έχει καθιερωθεί από την Παγκόσμια Ομοσπονδία Ψυχικής Υγείας (WFMH) και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO) και είναι η **10^η Οκτωβρίου** εκάστου έτους, σας ενημερώνει για τα ακόλουθα:

Α. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας για το έτος 2015, θέτει ως θέμα της ενημερωτικής Εκστρατείας, «**Αξιοπρέπεια και Ψυχική Υγεία**» (**Dignity and Mental Health**), επιδιώκοντας να ενημερώσει και να ευαισθητοποιήσει το ευρύ κοινό για τα ψυχικά νοσήματα, τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών και την υπεράσπιση της αξιοπρέπειάς τους σε όλες τις πτυχές/ εκφάνσεις της ζωής τους.

Παράλληλα, επισημαίνεται ότι η αποτελεσματική υποστήριξη των ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας, είναι δυνατόν να καταστεί, ως μία τις πιο μεγάλες και σημαντικές προκλήσεις της δημόσιας υγείας της εποχής μας.

Χιλιάδες άνθρωποι με ψυχικές ασθένειες σε όλο τον κόσμο, συχνά στερούνται του σεβασμού και της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Βιώνουν όχι μόνο την διάκριση, το στίγμα και την περιθωριοποίηση, αλλά υπόκεινται επίσης σε

συναισθηματική και σωματική κακομεταχείριση καθώς και σε ένα ευρύ φάσμα παραβιάσεων των δικαιωμάτων τους και προσβολής της αξιοπρέπειάς τους.

Η Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας, παρέχει την ευκαιρία για προβληματισμό, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σχετικά με την προάσπιση και προαγωγή της ψυχικής υγείας, τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων των ψυχικώς πασχόντων, την ανάδειξη θεμάτων που σχετίζονται με την αξιοπρέπεια των ασθενών στην ψυχική υγεία, με στόχο την εξάλειψη του ψυχιατρικού στίγματος και των διακρίσεων, ώστε τα άτομα με ψυχικές παθήσεις να μπορούν να διαβιούν ισότιμα στο κοινωνικό περιβάλλον.

B1. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ο όρος αξιοπρέπεια αναφέρεται στην έμφυτη αξία του ανθρώπου και συνδέεται έντονα με τον σεβασμό προς άλλα πρόσωπα, την αναγνώριση, τον αυτοσεβασμό και τη δυνατότητα των επιλογών. Η ζωή με αξιοπρέπεια πηγάζει από τον σεβασμό σε βασικά ανθρώπινα δικαιώματα συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων :

- της ελευθερίας από τη βία και την κακομεταχείριση
- της ελευθερίας από διακρίσεις
- της αυτονομίας και αυτοδιάθεσης
- της ενσωμάτωσης στη ζωή της κοινότητας
- της συμμετοχής στη χάραξη πολιτικών

B2. Πολλοί ψυχικά ασθενείς, σε όλο τον κόσμο, βιώνουν το στίγμα, τη διάκριση και ένα ευρύ φάσμα παραβιάσεων που προσβάλλουν την αξιοπρέπειά τους, όπως:

- Τον ιδρυματικό εγκλεισμό και την απομόνωση από την κοινότητα, που συχνά συνοδεύεται από απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση.
- Τη φυσική, σεξουαλική και συναισθηματική κακοποίηση/ παραμέληση, καθώς και την εγκατάλειψη σε νοσοκομεία και φυλακές αλλά και στις κοινότητες.
- Τη στέρηση του δικαιώματος να λαμβάνουν αποφάσεις για τον εαυτό τους. Συχνά αποστερούνται του δικαιώματος να αποφασίζουν οι ίδιοι για την φροντίδα και την αγωγή της ψυχικής τους υγείας, για τον χώρο που επιθυμούν να διαβιούν, καθώς και για τις προσωπικές και τις οικονομικές τους σχέσεις.
- Τη στέρηση της απρόσκοπτης πρόσβασης στη γενική και εξειδικευμένη ψυχική φροντίδα υγείας. Συνεπεία αυτού, συγκριτικά με τον γενικό πληθυσμό, οι ψυχικά ασθενείς εμφανίζουν υψηλά ποσοστά συννοσηρότητας και θνησιμότητας.
- Τη στέρηση της πρόσβασης σε εκπαιδευτικές και εργασιακές ευκαιρίες. Το στίγμα και η παραπληροφόρηση σχετικά με τα ψυχικά νοσήματα, έχουν ως αποτέλεσμα οι

ψυχικά πάσχοντες να αντιμετωπίζουν διακρίσεις στην απασχόληση ενώ παράλληλα στερούνται ευκαιριών για εργασία και οικονομική ανεξαρτησία.

Τέλος, οι ανήλικοι ψυχικά ασθενείς αντιμετωπίζουν αποκλεισμούς ως προς την πρόσβαση στην εκπαίδευση με αποτέλεσμα τη διαιώνιση της περιθωριοποίησης και του κοινωνικού και επαγγελματικού αποκλεισμού.

Συχνά αποστερούνται του δικαιώματος για πλήρη συμμετοχή τους στην κοινωνική ζωή. Τους στερείται η δυνατότητα να λάβουν μέρος σε δημόσιες/κοινωνικές σχέσεις, να ψηφίσουν ή να αποκτήσουν δημόσιο αξίωμα. Επίσης δεν τους παρέχεται η ευκαιρία να συμμετέχουν σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων για θέματα που τους επηρεάζουν και τους αφορούν, όπως η πολιτική για την ψυχική υγεία και η νομοθετική ή διοικητική μεταρρύθμιση. Συχνά σε άτομα με ψυχικές ασθένειες εμποδίζεται η πρόσβαση σε ψυχαγωγικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Γ. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, οι μέθοδοι και οι διαδικασίες προώθησης των δικαιωμάτων και της ανάδειξης αξιοπρέπειας των ατόμων με ψυχικά νοσήματα συνοψίζονται ως ακολούθως:

1. Στο πλαίσιο του συστήματος παροχής υπηρεσιών υγείας, είναι απαραίτητο να παρέχεται ποιοτική υποστήριξη και φροντίδα μέσω:
  - της παροχής κοινοτικών υπηρεσιών ψυχικής υγείας, που θα στοχεύουν στην κοινωνική επανένταξη των ψυχικά ασθενών.
  - του σεβασμού της αυτονομίας των ατόμων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός τους να λαμβάνουν τις δικές τους αποφάσεις σχετικά με τη θεραπεία και τη φροντίδα τους και
  - της εξασφάλισης της πρόσβασης σε εξατομικευμένες ποιοτικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας που προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και σέβονται τις αξίες τους, τις επιλογές και τις προτιμήσεις τους.
2. Στην κοινότητα απαιτείται:
  - να υποστηρίζονται τα άτομα με ψυχικές ασθένειες, ώστε να συμμετέχουν απρόσκοπτα στη ζωή της κοινότητας και να αναγνωρίζεται η αξία της συνεισφοράς τους στην κοινωνική ζωή.
  - να γίνεται σεβαστή η αυτονομία, η ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας και το θεμελιώδες δικαίωμα της ελεύθερης λήψης αποφάσεων για τον τρόπο διαβίωσής τους και το σύνολο των οικονομικών, επαγγελματικών και κοινωνικών ζητημάτων.

- να διασφαλίζεται η πρόσβαση στην απασχόληση, στην εκπαίδευση, στη στέγαση, στην κοινωνική υποστήριξη καθώς και στην παροχή άλλων ευκαιριών ένταξης.

Στο παράρτημα που επισυνάπτεται με θέμα, «ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ», παρουσιάζονται οι άξονες του έργου QualityRights, του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, το εθνικό θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των Δικαιωμάτων Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές, το έργο και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές καθώς και άλλοι αρμόδιοι Φορείς και Υπηρεσίες που σχετίζονται με το αντικείμενο αυτό.

Δ1. Σε συνέχεια των ανωτέρω, προτείνεται ενδεικτικά η ανάπτυξη, οργάνωση και υλοποίηση των ακόλουθων ενεργειών και δράσεων:

- Ενημέρωσης- πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης /πολιτών, παιδιών, εφήβων, εκπαιδευτικών, επαγγελματιών υγείας και διάφορων κατηγοριών ευπαθών ομάδων πληθυσμού πολιτών, για την πρόληψη και έγκαιρη αναγνώριση των ψυχικών διαταραχών, για την προαγωγή της ψυχικής υγείας, για την προάσπιση/διασφάλιση των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών, την κοινωνική επανένταξή τους, την ισότιμη πρόσβασή τους σε υπηρεσίες υγείας, αποκατάστασης και ψυχοκοινωνικής στήριξης με έμφαση στην αξιοπρέπεια των ψυχικά ασθενών.
- Επιμόρφωσης επαγγελματιών υγείας καθώς και άλλων στελεχών αρμόδιων υπηρεσιών στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα που απασχολούνται σε δομές και υπηρεσίες ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης. Επίσης, ανάλογες δράσεις επιμόρφωσης δύνανται να υλοποιηθούν σε φορείς, Μονάδες Υγείας και Προγράμματα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και ιδιαίτερα στο πλαίσιο του ΠΕΔΥ, της Πρωτοβάθμιας Ψυχικής Υγείας σε υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, καθώς και στις υπηρεσίες και τις Σχολικές Μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, προκειμένου να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά και οι νέοι στους παράγοντες κινδύνου που οδηγούν σε ψυχικές και συμπεριφορικές διαταραχές καθώς και στην προάσπιση των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των ψυχικώς πασχόντων.

Οι εν λόγω δράσεις, προτείνεται να αναπτυχθούν με την συνεργασία τοπικών και περιφερειακών φορέων και υπηρεσιών και των κατά τόπους Ιατρικών Συλλόγων, Επιστημονικών Εταιρειών σχετικών με την ψυχική Υγεία (Ψυχιάτρων, Ψυχολόγων,

κ.α.) ή άλλων αρμόδιων επιστημονικών και επαγγελματικών Φορέων, Συλλόγων Ψυχικά Ασθενών και Περιφερειακών Υπηρεσιών συναρμόδιων Υπουργείων κ.α., προκειμένου να επιμορφωθούν σε θέματα πρόληψης και έγκαιρης διάγνωσης ψυχικών και συμπεριφορικών διαταραχών, της κατάλληλης θεραπείας, καθώς και της ευρύτερης ευαισθητοποίησης των πολιτών για την άρση του στίγματος και της διάκρισης των ψυχικώς πασχόντων, στο πλαίσιο του σεβασμού των δικαιωμάτων τους.

- Ανάπτυξης πρωτοβουλιών για διαμόρφωση καλών πρακτικών και δημοσιοποίηση αυτών, σχετικά με την υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που σχετίζονται με το εν λόγω θέμα.
- Ειδικότερα, ενδεικτικά προτείνεται:
  - Ανάρτηση αφισών και διανομή ενημερωτικού υλικού και εντύπων με οδηγίες, παροτρύνσεις και συμβουλές προς τους πολίτες αλλά και προς ειδικότερες ομάδες πληθυσμού, όπως γονείς, νέους, εκπαιδευτικούς, επαγγελματίες υγείας, κ.α.
  - Ανάρτηση του ενημερωτικού υλικού σε ιστοσελίδες Φορέων, ώστε οι ενδιαφερόμενοι πολίτες να έχουν την δυνατότητα αναζήτησης συμβουλών σχετικά με τα προβλήματα ψυχικής υγείας.
  - Προβολή των μηνυμάτων και των στόχων της εκστρατείας για την Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας και ιδιαίτερα του μηνύματος «**Αξιοπρέπεια και Ψυχική Υγεία**» (**Dignity and Mental Health**), με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, μέσω των δελτίων ειδήσεων και της διοργάνωσης ειδικών εκπομπών.
  - Αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπου τα συμμετέχοντα μέλη έχουν την δυνατότητα να συζητούν, να μοιράζονται εμπειρίες και φωτογραφίες/video, με στόχο τη διάχυση πληροφορίας, την αλληλοϋποστήριξη και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής.

Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η ανάπτυξη διαλόγου – κατάθεσης ερωτημάτων προς φορείς υγείας, ή άλλους αρμόδιους φορείς σχετικά με τους ανωτέρω θεματικούς άξονες.

Δ2. Επισημαίνεται, ότι ιδιαίτερη έμφαση είναι απαραίτητο να δοθεί σε δράσεις και ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του μαθητικού (παιδικού – εφηβικού) πληθυσμού, ως προς τις διαστάσεις και τους παράγοντες που επηρεάζουν την ψυχική υγεία, την αναγνώριση και κατανόηση των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών, την σημασία της αναζήτησης κατάλληλης βοήθειας και υποστήριξης (οικογενειακό, σχολικό, κ.λ.π. περιβάλλον), την αναζήτηση της

έγκαιρης πληροφορίας και καθοδήγησης καθώς και της διευκόλυνσης των παιδιών με τη λήψη κατάλληλων μέτρων (εκπαιδευτικών προγραμμάτων, άρση του αποκλεισμού και της απομόνωσης, ίσες εκπαιδευτικές ευκαιρίες κ.α.) για την διαχείριση των θεμάτων που σχετίζονται με την προαγωγή των θεμάτων της ψυχικής υγείας των μαθητών στο σχολικό περιβάλλον.

Ε. Προκειμένου να οργανωθούν και να υλοποιηθούν οι εν λόγω δράσεις και ενέργειες, προτείνεται οι αρμόδιοι επαγγελματίες υγείας, όπως ψυχίατροι, παιδοψυχίατροι, γενικοί ιατροί, παθολόγοι, ιατροί δημόσιας υγείας, νοσηλεύτριες, επισκέπτες-τριες υγείας, κοινωνικοί λειτουργοί κ.α., να συνεργαστούν σε κάθε επίπεδο με φορείς, υπηρεσίες, Νοσοκομεία, Μονάδες Υγείας του ΠΕΔΥ, Πρωτοβάθμιες Δομές Ψυχικής Υγείας Φορείς Κοινωνικής Φροντίδας, ΟΤΑ, Συλλόγους, Μ.Κ.Ο./Α.μ.Κ.Ε. προσανατολισμένες σε θέματα πρόληψης, διάγνωσης, θεραπευτικής διαχείρισης, ψυχοκοινωνικής στήριξης και επανένταξης ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας.

ΣΤ. Οι ενδιαφερόμενοι φορείς και επαγγελματίες υγείας δύνανται να αναζητήσουν περισσότερες πληροφορίες για θέματα δικαιωμάτων ψυχικά πασχόντων στους ακόλουθους ιστότοπους.

Διεθνείς ιστότοποι:

http://www.who.int/mental_health/world-mental-health-day/en/

<http://www.wfmh.org/>

http://ec.europa.eu/health/mental_health/policy/index_el.htm

Ιστότοποι στην Ελλάδα :

www.moh.gov.gr

www.psychargos.gov.gr

www.posopsi.org

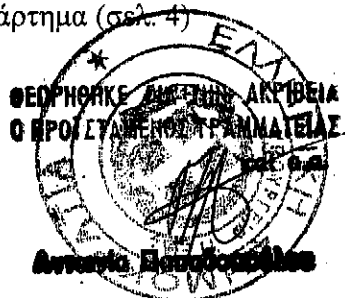
Ζ. Οι αποδέκτες της παρούσας εγκυκλίου, παρακαλούνται να ενημερώσουν σχετικά τις υπηρεσίες και τους εποπτευόμενους Φορείς όπως και κάθε άλλο συνεργαζόμενο Φορέα, για την προώθηση των αναφερομένων κατά περίπτωση ενεργειών.

Επίσης, το Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του Υπουργείου Υγείας, παρακαλείται όπως εκδώσει δελτίο τύπου προκειμένου να ενημερωθούν σχετικά όλα τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης.

Η Δ/ση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, παρακαλείται να αναρτήσει στην ιστοσελίδα του Υπουργείου (στην ενότητα για τον Πολίτη και στην ενότητα Υγεία /Δ/ση ΠΦΥ/Τμήμα Δ' Αγωγής Υγείας και Πρόληψης/ενότητα «Παγκόσμιες Ημέρες»), την παρούσα εγκύκλιο.

Οι Φορείς που θα οργανώσουν εκδηλώσεις, παρακαλούνται να ενημερώσουν σχετικά τις αρμόδιες Δ/σεις του Υπουργείου Υγείας (Δ/ση Ψυχικής Υγείας, Δ/ση Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Πρόληψης, (dipsy@moh.gov.gr, pfy@moh.gov.gr).

Συνημμένα: Παράρτημα (σελ. 4)

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΞΑΝΘΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ (με τα συνημμένα)

1. Προεδρία της Δημοκρατίας, Βασ. Γεωργίου Β' 2, 10028 Αθήνα
2. Βουλή των Ελλήνων, Βασ. Σοφίας 2-6, 10021 Αθήνα
3. Ακαδημία Αθηνών, Ελ. Βενιζέλου 28, 10679 Αθήνα
4. Υπουργεία, Δ/σεις Διοικητικού, (για ενημέρωση υπηρεσιών και εποπτευόμενων φορέων)
5. Υπουργείο Υγείας
  - α) Όλες τις Υγειονομικές Περιφέρειες, Γραφ. κ.κ. Διοικητών (με την παράκληση να ενημερωθούν όλοι οι εποπτευόμενους φορείς τους).
  - β) Όλους τους εποπτευόμενους Φορείς, ΝΠΙΔ & ΝΠΔΔ
    - γ) Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας, Γραφ. κ. Διοικητή
    - δ) Ε.Ο.Π.Υ.Υ., Αποστόλου 12, Γραφ. κ. Προέδρου, 15123 Μαρούσι Αττικής
    - ε) Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, Παπαδιαμαντοπούλου και Θηβών 1, τ.κ. 11527, Αθήνα
    - στ) ΣΕΥΥΠ Γραφ. κ. Γεν. Επιθεωρητή
    - ζ) ΚΕΕΛΠΝΟ, Γραφ. κ. Προέδρου, Αγράφων 3-5, 15123 Μαρούσι Αττικής
    - η) Γραφ. Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων
    - ι) Δ/ση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
6. ΕΣΔΥ Γραφ. κ. Κοσμήτορος, Λ. Αλεξάνδρας 196, τ.κ. 11521, Αθήνα
7. Όλα τα ΑΕΙ και ΤΕΙ της Χώρας (για ενημέρωση Σχολών και Τμημάτων)
8. Γ.Ε.Σ. Δ/ση Υγειονομικού Λ. Κανελλοπούλου Π. 1 & Κατεχάκη, τ.κ. 11525, Αθήνα.
9. Γ.Ε.Α. Δ/ση Υγειονομικού Π. Κανελλοπούλου 3, τ.κ. 11525, Αθήνα

10. Γ.Ε.Ν. Δ/ση Υγειονομικού, Δεινοκράτους 70, τ.κ. 11521, Αθήνα
11. Περιφέρειες της Χώρας, Γραφ. κ.κ. Περιφερειάρχων (για ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών των Π.Ε.)
12. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, Γραφ. κ.κ. Γεν. Γραμματέων (για ενημέρωση ΟΤΑ)
13. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.), Γ. Γενναδίου 8. 10678 Αθήνα
14. Ελληνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγιών Πόλεων – Προαγωγής Υγείας, Παλαιολόγου 9 15124, Μαρούσι Αττικής
15. Πανελλήνιος Φαρμακευτικός Σύλλογος, Πειραιώς 134, 11854 Αθήνα (ενημέρωση Μελών)
16. Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος Πλουτάρχου 3, και Υψηλάντους, 19675, Αθήνα (ενημέρωση Μελών)
17. Πανελλήνια Ένωση Ιατρών Δημόσιας Υγείας Λ. Αλεξάνδρας 215, 11623 Αθήνα
18. Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, Μαιάνδρου 23 τ.κ.11525 Αθήνα (Ενημέρωση Επιστημονικών Εταιρειών)
19. Διαρκής Ιερά Σύνοδος Εκκλησίας της Ελλάδος, Ι. Γενναδίου 14, 11521 Αθήνα (για ενημέρωση Ι.Μ.)
20. Ψυχιατρική Εταιρεία Αθηνών, Παδιαμαντοπούλου 11, τ.κ. 11528, Αθήνα
21. Πανελλήνιος Ψυχολογικός Σύλλογος, Τζώρτζ 10 Πλ. Κάνιγγος, 10677, Αθήνα
22. Σύλλογος Ελλήνων Ψυχολόγων, Λ. Βασιλίσσης Αμαλίας 42, 10558, Αθήνα
23. Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδας, Βασ. Σοφίας 47, τ.κ. 10676, Αθήνα (ενημέρωση Μελών)
24. Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος, Τοσίτσα 19. 10683. Αθήνα
25. Σύλλογος Επιστημόνων Μαιών –των, Αρ. Παππά 2, τ.κ. 11521, Αθήνα, (ενημέρωση Μελών)
26. Πανελλήνιος Σύλλογος Επισκεπτών –τριών, Παπαρηγοπούλου 15, τ.κ. 10561, Αθήνα (ενημέρωση Μελών)
27. Συνήγορος του Πολίτη, Χαλκοκονδύλη 17, τ.κ.10432, Αθήνα
28. Ε.Ε.Σ. Λυκαβηττού 1, 10672 Αθήνα
29. Ι.Κ.Α. Τμήμα Προληπτικής Ιατρικής, Αγίου Κωνσταντίνου 8, 10241 Αθήνα
30. Γενική Γραμματεία Μέσων Ενημέρωσης – Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας :
- α) Για λογαριασμό Δημόσιας Τηλεόρασης β) Για λογαριασμό Δημόσιας Ραδιοφωνίας Αλεξάνδρου Πάντου και Φραγκούδη 11, 10163 Αθήνα (δύο (2) αντίγραφα του εγγράφου).
32. MEGA CHANNEL, Λεωφ. Μεσογείων 117 και Ρούσου 4, 11525 Αθήνα

33. ANTENNA, Κηφισίας 10-12, 15125 Μαρούσι Αττικής
34. ALPHA TV, 40^ο χλμ Αττικής Οδού (Σ.Ε.Α. Μεσογείων , Κτίριο 6) Κάντζα Αττικής
35. STAR CHANNEL, Βιλτανιώτη 36, 14564 Κάτω Κηφισιά Αττικής
36. ΑΘΗΝΑ 9,83 FM, Πειραιώς 100, 11854 Αθήνα
37. ANTENNA 97,2 FM, Κηφισίας 10-123 15125 Μαρούσι Αττικής
38. SKAI 100,3 FM, Φαληρέως 2 και Εθνάρχου Μακαρίου, 18547 Ν. Φάληρο Αττικής.
39. ΕΣΗΕΑ Ακαδημίας 20, 10671, Αθήνα
40. Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ) Λεωφ. Ελ. Βενιζέλου 236, τ.κ.16341 (Με την υποχρέωση να ενημερώσουν τους Συλλόγους Μέλη)
41. Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Οργανώσεων για την Ψυχική Υγεία Ελ. Βενιζέλου 236, τ.κ. 16341 Ηλιούπολη .

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφ. κ. Υπουργού Υγείας
2. Γραφ. κ. Αν. Υπουργού
3. Γραφ. κ.κ. Γεν. Γραμματέων (2)
4. Γραφ. κ.κ. Προϊσταμένων Γεν. Δ/σεων (3)
5. Δ/σεις και Αυτοτελή Τμήματα του Υπουργείου
6. Δ/ση Ψυχικής Υγείας
7. Δ/ση Π.Φ.Υ & Πρόληψης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

“ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ”

A. Μέσω του έργου QualityRights, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, έχει επικεντρωθεί στο να εξασφαλίσει ότι η αξιοπρέπεια των ψυχικά πασχόντων γίνεται σεβαστή σε όλο τον κόσμο.

Το QualityRights προωθεί την αξιοπρέπεια:

- Υποστηρίζοντας την πολιτική και κοινωνική ενσωμάτωση

Συνεργάζεται με κυβερνήσεις χωρών, επαγγελματίες υγείας, οικογένειες και ψυχικά πάσχοντες ώστε να διασφαλίσει ότι οι απόψεις των τελευταίων εισακούγονται σε επίπεδο πολιτικής, υπηρεσιών και κοινότητας.

- Προωθώντας μία προσέγγιση ανάκαμψης της φροντίδας ψυχικής υγείας

Αυτό σημαίνει την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου πλαισίου φροντίδας που θα παρέχει συστηματικές υπηρεσίες και όχι μόνο μία θεραπεία ή διαχείριση των συμπτωμάτων. Αφορά την ανάπτυξη των ικανοτήτων των εργαζομένων στην ψυχική υγεία ώστε να υποστηρίζουν τους ψυχικά πάσχοντες για να αντιληφθούν τις ελπίδες και τα όνειρά τους, να εργαστούν, να διασκεδάσουν με τις οικογένειες και τους φίλους τους και να ζήσουν μια ικανοποιητική ζωή μέσα στην κοινότητα.

- Υποστηρίζοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ανάπτυξη των ικανοτήτων.

Το QualityRights, έχει αναπτύξει προγράμματα εκπαίδευσης για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των οικογενειών και των επαγγελματιών φροντίδας υγείας ώστε να κατανοήσουν και να προωθήσουν τα δικαιώματα των ατόμων με ψυχικές ασθένειες και να αλλάξουν συμπεριφορές και πρακτικές απέναντί τους.

- Ενθαρρύνοντας τη δημιουργία και την ενίσχυση της αλληλοϋποστήριξης και της οργάνωσης της κοινωνίας των πολιτών.

Το QualityRights ενισχύει τους ανθρώπους με ψυχικά νοσήματα και τις οικογένειές τους να αισθανθούν συνδεδεμένοι μέσω αμοιβαίων σχέσεων υποστήριξης και ενδυναμώνοντάς τους να υποστηρίζουν τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια των ψυχικά πασχόντων.

B. Στην Ελλάδα, για την προστασία των δικαιωμάτων των ασθενών και των ψυχικά πασχόντων, έχει συσταθεί στο Υπουργείο Υγείας, στο πλαίσιο της Δ/σης Ανάπτυξης Μονάδων Υγείας, Τμήμα Προστασίας Δικαιωμάτων Ασθενών (παρ. 3δ του άρθρου 7 του Π.Δ. 106 ΦΕΚ 173/ τ. Α' / 28.8.2015) «Οργανισμός του

Υπουργείου Υγείας» όπου έχει την αρμοδιότητα προάσπισης των δικαιωμάτων με ψυχικές διαταραχές Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές καθώς και Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές, η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο της συσταθείσας με το Ν. 2519/1997 Εθνικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών (παρ. 2 άρθρο 2 του Ν. 2716/1999).

Αντικείμενο της Ειδικής Επιτροπής, είναι η εποπτεία και ο έλεγχος της προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές, όπως ενδεικτικά είναι το δικαίωμα για αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης στις Μονάδες Ψυχικής Υγείας, το δικαίωμα για εξειδικευμένη ατομική θεραπεία, το δικαίωμα να αμφισβητεί ο ασθενής στο Δικαστήριο την ακούσια νοσηλεία, να συνομιλεί κατ' ιδίαν με δικηγόρο, να έχει πρόσβαση στα δεδομένα των αρχείων που τον αφορούν, το δικαίωμα να προστατεύει την περιουσία του και το δικαίωμα της κοινωνικής του επανένταξης σε όλες τις διαστάσεις της (οικονομική, επαγγελματική, μορφωτική κλπ).

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η Ειδική Επιτροπή:

- α. Δέχεται αναφορές, παράπονα ή καταγγελίες από κάθε πολίτη, οργάνωση, φορέα ή οποιαδήποτε επιτροπή ή αρχή.
- β. Επισκέπτεται σε τακτά χρονικά διαστήματα τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας.
- γ. Πραγματοποιεί αυτεπαγγέλτως ή μετά από καταγγελία έκτακτες επισκέψεις σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας.
- δ. Ενημερώνει τους πολίτες για τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως η έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων, καταχωρήσεις στον τύπο ή τηλεοπτικά μηνύματα.
- ε. Δέχεται και διερευνά περαιτέρω τις ετήσιες υποχρεωτικές εκθέσεις των υπευθύνων των υπηρεσιών ψυχικής υγείας καθώς και των τριμελών επιτροπών προάσπισης των δικαιωμάτων των ασθενών του Ν. 2519/1997.
- στ. Υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις για το έργο της στον Πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών και κάθε φορά που διαπιστώνεται παραβίαση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές, καταθέτει σχετική έκθεση υποβάλλει έκθεση στην προαναφερόμενη Επιτροπή για περαιτέρω ενέργειες σύμφωνα με τον νόμο.
- ζ. Παρεμβαίνει κάθε φορά που διαπιστώνει παραβίαση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές, προβαίνει σε συστάσεις και αποστέλλει αναφορά στο αρμόδιο όργανο για την ποινική ή πειθαρχική δίωξη.

η. Οργανώνει, εποπτεύει και συντονίζει σε όλη την Ελλάδα την εθελοντική δικηγορική αρωγή σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές σε συνεργασία με τους Δικηγορικούς Συλλόγους της χώρας.

Για οποιαδήποτε σχετική πληροφορία, κατάθεση καταγγελιών, αναφορών καταγγελίας, κ.α. σχετικά με τα Δικαιώματα των ψυχικώς πασχόντων, οι Υπηρεσίες, οι Φορείς και οι πολίτες δύνανται να απευθύνονται:

Υπουργείο Υγείας

Ειδική Επιτροπή προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές
Αριστοτέλους 17, τ.κ. 10187.

Γ. Επιπλέον, και για ειδικότερα ζητήματα, θεσμικό ρόλο στην προστασία των δικαιωμάτων των ψυχικά πασχόντων έχουν Ανεξάρτητες Αρχές, όπως ο Συνήγορος του Πολίτη και η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, που έχουν συσταθεί και λειτουργούν με βάση τους Ν. 2477/1997 και Ν. 2472/1997 αντίστοιχα. Ενισχυτικά στα ανωτέρω λειτουργεί η πρόβλεψη του Ν. 3293/2004, με την οποία επεκτείνονται οι αρμοδιότητες του Συνηγόρου του Πολίτη και σε θέματα υγείας, πρόνοιας και κοινωνικής αλληλεγγύης και ενισχύεται το επιστημονικό του προσωπικό προκειμένου να ανταποκριθεί στις σχετικές αρμοδιότητες.

Η αναγνώριση, η προάσπιση/ διασφάλιση και η προαγωγή των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών ρυθμίζονται από όλο το πλέγμα της εθνικής νομοθεσίας, όπως το Σύνταγμα και τους Ν. 2071/1992, 2519/1997 και 2716/1999 και σε συνδυασμό με διάσπαρτες επιμέρους διατάξεις του Αστικού και Ποινικού Κώδικα.

Δ. Τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών αναφέρονται σε γενικούς άξονες παρακάτω όπου στον καθένα από αυτούς ενσωματώνεται σειρά επιμέρους δικαιωμάτων/ υποχρεώσεων και είναι :

- Το δικαίωμα στην αξιοπρεπή περίθαλψη (εκούσια και ακούσια).
- Το δικαίωμα στην ισότητα.
- Το δικαίωμα στην ενημέρωση.
- Το δικαίωμα στην προστασία προσωπικών δεδομένων.
- Το δικαίωμα στην αποκατάσταση.
- Το δικαίωμα στη ζωή στην κοινότητα.
- Το δικαίωμα στη διεκδίκηση αξιώσεων.

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υγεία – Πρόνοια 2000-2006» και του Προγράμματος «ΨΥΧΑΡΓΩΣ – Β ΦΑΣΗ» έχει εκδοθεί εγχειρίδιο με θέμα: «Δικαιώματα Ψυχικώς Πασχόντων», το οποίο απευθύνεται στους επαγγελματίες

ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης, με σκοπό την πληροφόρηση ενημέρωση και την υποστήριξη του έργου τους, στο πλαίσιο της παροχής φροντίδας σε άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα για την κατανόηση και άσκηση των δικαιωμάτων τους. (Πληροφορίες: www.psychargos.gov.gr).

Ε. Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Οργανώσεων για την Ψυχική Υγεία (Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ) ως ανεξάρτητο Δευτεροβάθμιο Όργανο εθελοντικών συλλόγων οικογενειών και ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας οραματίζεται ότι όλα τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας και οι οικογένειές τους θα πρέπει να μπορούν να ζούνε αξιοπρεπώς σ' έναν κόσμο χωρίς αποκλεισμούς, στιγματισμούς και διακρίσεις, να ασκούν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και να αντιμετωπίζονται με σεβασμό στην αυτονομία και την ανθρώπινη αξιοπρέπειά τους ως ισότιμα μέλη της κοινωνίας. Βασιζόμενη στις αρχές ότι οι οικογένειες φροντιστές πρέπει να θεωρούνται ισότιμοι εταίροι στη θεραπευτική ομάδα με τους επαγγελματίες και το άτομο με προβλήματα ψυχικής υγείας, ότι οι οικογένειες φροντιστές χρειάζονται επίσης υποστήριξη και έχουν διαφορετικές ανάγκες που πρέπει να αναγνωρίζονται και να γίνονται σεβαστές, ότι όλα τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας θα πρέπει να αντιμετωπίζονται στο κατάλληλο περιβάλλον και να λαμβάνουν τις κατάλληλες υπηρεσίες και ότι όλα τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα σε ευκαιρίες, απολαύσεις, προκλήσεις και ευθύνες της καθημερινής ζωής, στόχοι της Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ είναι:

- να προβαίνει σε δράσεις καταπολέμησης της άγνοιας και της παραπληροφόρησης που συνοδεύουν το στίγμα γύρω από την ψυχική ασθένεια,
- να ασκεί πιέσεις για ισότητα σε νομοθετικό επίπεδο που θα βελτιώσει τις υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας και την ευημερία των οικογενειών φροντιστών τους,
- να διεκδικεί επαρκείς πόρους για την υγεία και κοινωνική φροντίδα των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας και των οικογενειών φροντιστών τους
- να ενδυναμώνει και να βοηθά τους συλλόγους μέλη της στις προσπάθειές τους για βελτίωση του επιπέδου θεραπείας και φροντίδας των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας και της ποιότητας της ζωής των μελών της οικογένειάς τους,
- να μάχεται για τη βελτίωση της ποιότητας φροντίδας και ζωής των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας και την αύξηση του επιπέδου υποστήριξης των ιδίων και των φροντιστών συγγενών τους,
- να διευκολύνει τους συλλόγους μέλη της να συνδυάσουν τις δυνάμεις τους και να δρύνε από κοινού για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, να προασπίζουν τα

ανθρώπινα δικαιώματα και να προστατεύουν τα συμφέροντα των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας και των οικογενειών φροντιστών τους.

Η Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ προσφέρει την εμπειρία της για την εξέλιξη των συλλόγων μελών της διατηρώντας την ανεξαρτησία τους και αξιοποιώντας ένα δίκτυο εθελοντών προσπαθεί δια του παραδείγματος των μελών της να μεταδώσει το πάθος που είναι απαραίτητο για κάθε είδους διεκδικήσεις.

Η Π.Ο.Σ.Ο.Ψ.Υ εμπλέκει τα άτομα με προβλήματα ψυχικής υγείας και τις οικογένειες φροντιστές δια των αντιπροσωπευτικών τους συλλόγων που είναι μέλη της προωθώντας τη σημαίνουσα συμμετοχή τους ως ισότιμους κοινωνικούς εταίρους με τους όρους που προβλέπονται στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.